

Kus viga näed laita, seal tule ja aita!

Merle Pussak, LK 3

Selles lehes veel:

- Meie aja Pipi tegutseb LK 2
- Rail Baltic ja loodus LK 2
- Kosel õpikute näitus LK 4

TULEMAS

• **Kevadeni** Kose Murdmäe Kunstnike näitus Kose spordimajas

Kultuurikeskuses

- **11. jaanuar kell 14.00** eakate uue aasta pidu
 - **18.-19. jaanuar** Harjumaa rahvatantsijate I eelproov
 - **22. jaanuar kell 13.00** Rail Balticu avalik arutelu
 - **4. veebruar kell 19.30** Kinoteatri etendus "Võidab see, kellel on kõige hullem mees" (osades: Piret Krumm ja Katariina Tamm). Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal
 - **27. veebruar kell 19.00** Vana Baskini Teatri etendus "Ootamatu ettepanek" (peaosades Helgi Sallo ja Raivo Trass). Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal
- Rohkem infot: www.kose-kultuurikeskus.ee

Ravila mõisas

- **12. jaanuar kell 11.00-13.00** lastehommik
 - **19. jaanuar kell 11.00-13.00** teeme pitskeraamikat
 - **25. jaanuar kell 11.00-14.00** ilupäev
- Info ja registreerimine tel 507 8055 või piret.aavik@gmail.com

Päevakeskuses

- **15. jaanuar kell 12.00** alustab kohvik
- **kell 13.00** vererõhu mõõtmine
- **31. jaanuar kell 15.00** klubiõhtu

10. jaanuaril kell 14.30-17.00 toimub Kose päevakeskuses Eesti-Soome jalatsivabriku naturaalnahast talvejalatsite müük.

Talvesaapad lambavilla voodriga! Parimad hinnad!

Raamatupidamisteenus väikeettevõtetele

Tel. 52 37 196

info@mask.ee, www.mask.ee

KOSE VALLA AJALEHT, JAANUAR 2014

www.kose.ee

LOOMAD ROHESILLAL JUBA LIIGUVAD

Ökodukti valmimine jääb kevadesse

Kose-Aruvalla tee-õik on liiklemiseks avatud juba mõnda aega. Tolle teelõigu huvitavamaid objekte on ökodukt ehk rohesild metsloomadele. Uurisime, kas loomad on hakanud seda ka kasutama.

Riho Paramonov
kose@koseteataja.ee

Kõigepealt, miks loomasild rajati just sinna, kus see on? "Kuusiku ökodukt on rajatud maantee ja rohekoridori ristumise asukohale. Rohekoridor on määratletud Harju maakonna teemaplaneeringuga ning täpsustatud Kose valla üldplaneeringuga," selgitab maanteeameti keskkonnatalituse juhataja Villu Lükk.

Selgub, et too rohekoridor on oluline põtrade rändetee – seda on kinnitanud loomastikutueksperdid ja kohalikud jäägrid, kaudselt ka seal varem aset leidnud põtrade kokkupõrked autodega.

► Kõige tõsisem mure puudutab lähedal asuva eramu puurkaevu.

"Praegu ei ole ökodukt veel lõplikult valmis, rajamata on haljastus ja lõpule viimata kujundustööd. Esimeste loomade liikumist on täheldatud, mis annab kinnitust ökodukti õnnestunud asukohavalikust ja lahendusest," ütleb Lükk. "Kuu aega tagasi käis siin mitu kitespere ja olen ka kahte põtra näinud. Kuna praegu on soe, siis tundub, et üle nad veel ei läinud," räägib kohalik maaomanik.

Peen süsteem

Lüki jutust selgub, et ökodukti omaks võtmiseks ja kasutamiseks peab see olema hästi maastikku paigutatud – rohesillal ei tohiks loom tajuda, et ta väljub oma loomulikust keskkonnast. "Selleks peab rajatis olema piisavalt lauge ja kindlasti peab loom nägema ka teisel pool paikne-

Praegu pole ökoduktil palju vaadata. Ka on ligipääs raskendatud pehme maapinna ja okste tõttu. Pori tõttu on praegu ökodukti ebamugav kasutada ka loomadel. Kohalikud on loomi objekti juures siiski silmanud. RIHO PARAMONOV

ARVAMUS

Villu Lükk

Maanteeameti keskkonnatalituse juhataja

Maailma praktika on loomasildade ehk ökoduktide osas näidanud nii õnnestumisi kui ebaõnnestumisi. Siiski on ökoduktid end tõestanud väga oluliste meetmetena taristu ja eluslooduse vaheliste konfliktide leevendamisel ja ulukite turvaliste liikumiste tagamisel. Eesti kontekstis on liiklusohutusel isegi suurem osatähtsus. Nii keskkonnamõju hindamisel kui projekt lahenduste väljatöötamisel olid kaasatud bioloogilise mitmekesisuse ja loomastiku eksperdid.

vat metsa, kuhu liikuda," selgitab Lükk. Oluline on ka see, mis on loomasilla peal. "Ökodukt peab olema kujundatud looduslähedaselt ja taimestastega. Lisaks aitavad kaasa üle ökodukti ulatuvad risuvalid, mis samuti muudavad rajatist loodusilmelisemaks ning valli varjus on ka väikeulukitel turvalisem liikuda," räägib Lükk.

Kui põhitingimused on täidetud, võib hakata mõtlema erivõtete loomade meelitamiseks: "Iõhnajõega" metsakõdu, soolakute ja söödaitmede kasutamisele.

Lükk tõdeb, et praegu objektile süsteemset seiret kor-

raldatud pole. Seda hakatakse teostama 2014. aasta teisel poolel, kui kõik valmis on. Seni viib maanteeamet ise pistelisi vaatlusi läbi. "Kuna ökodukti omaks võtt ulukite poolt võib võtta aastaid, saab sisulise hinnanguid selle toimivuse osas anda umbes viie aasta möödudes," rõhutab Lükk.

Maaomaniku mure

Ökoduktile viiv maa kuulub eraisikule. Eramaale viitavat silti pole praegu veel välja pandud. Maaomanik ökodukti külastajat ära ei aja, kuid ütleb, et selgitustööd selles osas, et viibitakse eramaal, tuleks teha.

Vaade ökoduktile Tallinna-Tartu maanteelt. ÜLO RUSSAK

Lõpetamata on ka ökodukti juurde viiv tee, praegu on see kole ja porine. Värav teel aga takistab lumelükkamist. Kõige tõsisem mure puudutab siiski lähedal asuva eramu puurkaevu. "Iga kolme nädala tagant vahetan filtrit, varem kord aastast. Uuel aastal lasen veeproovid teha. Kardan, et teehitusega seoses on midagi põhjaveega paigast ära," rääkis Harju Elule maaomanik.

Maanteeameti ehitusosakonna juhataja Aivo Salum lubab, et tee korrastatakse kohe, kui ilmastik seda võimaldab. Samuti lubab ta maaomanikuga kohapeal kohtuda, et olukorda selgust tuua.

Ka Kose vallavalitsusest lubati, et maaomaniku probleemid kuulatakse vajadusel kindlasti ära ja võimaluse korral otsitakse neile ka lahendust.

Karate

Karatekad alustavad oma võistlushooaega tavaliselt sügisel, mis algab septembris ning lõpeb mais.

Esimese poolaasta sisse mahtus hulk kõrgetasemelisi võistlusi, kus Kose karatekad olid edukad ja saavutasid medalikohti.

Nüke Cup – Tallinna lah-tised koolinoorte MV, Tallin-na spordihall, 7.12.2013.

M U14: KATA

1. Sander Truu

5. Kristjan Kalvar Kull

F U16: KATA

2. Kirti Press

F: KATA

2. Katrin Taniste

F U14: -43kg

2. Karen-Cristle Salupöld

F U16: -47kg

2. Kirti Press

Eesti MV noortele, kadet-tidele ja juunioridele, Rakvere spordihoone, 30.11.2013.

F U14: KATA

2. Carmen Unt

M U14: KATA

3. Sander Truu

F U16: KATA

2. Kirti Press

F U18: KATA

1. Hanna Järvelaid

F U21: KATA

3. Katrin Taniste

F U14: +50kg

3. Marin Varul

F U16: -47kg

2. Kirti Press

Falco Cup 2013 Turu spor-dihoone, Tartu, 16.11.2013.

F U10: KATA

1. Elisete Aun

M U10: KATA

1. Reinhard Rebane

M U9: +28kg

2. Reinhard Rebane

F U10: ABS

1. Elisete Aun

F U16: KATA

3. Kirti Press

F U14: +50kg

3. Marin Varul

M U14: -45kg

2. Kristjan Kalvar Kull

F U14: -43kg

3. Karen-Cristle Salupöld

F U16: -47kg

2. Kirti Press

Tallinna meistrivõistlused 2013, Tallinna Spordihall, 26.10.2013.

M U14 KATA

2. Sander Truu

F U16 KATA

2. Kirti Press

F U21 KATA

2. Hanna Järvelaid

3. Katrin Taniste

F U14 +50 kg

3. Marin Varul

M U14 -45 kg

2. Kristjan Kalvar Kull

F U16 -47 kg

2. Kirti Press

Tallinn Open, Kalevi Spor-dihall, 12.10.2013.

YF8-9: KATA

3. Elisete Aun

YF8-9: OPEN

3. Elisete Aun

Corpore Cup Pärnu kesklin-na koolide võimla, 21.09.2013.

F U14: KATA

3. Karen-Cristle Salupöld

F U16: -47kg

1. Kirti Press

/Spordiklubi Daigo/

“Mulle kohutavalt meeldib Pipi Pikksukk. Ta on nagu mina, räägib palju, tegutseb palju,” ütleb Katrin Taniste.

RIHO PARAMONOV

“NAINE PEAKS OLEMA HARITUD JA HOIAKUGA.”

Meie aja Pipit huvitab karate ja ajakirjandus

Kose Teataja reporter kohtus hiljuti Pipiga. Tegelikult on Pipi nimi Katrin Taniste ja ta ei ela tavalises Rootsi väikelinnas Segasumma suvilas, vaid Kosel.

Riho Paramonov
koseteataja@kose.ee

Õigupoolest erineb Katrin Pipist muuski mõttes – kindlasti ei kanna ta jalas erivärvilisi sukki, tema kingad on õiges suuruses, pole tal ka tedretähne ja õlal ahvipärdikut. Teisalt, vaatad teda, ja saad aru, et Pipi mis Pipi – temast õhkub sise-mist tugevust ja küpsust, ilm-selt ei jää puudu ka kehalisest tugevusest. Seda peab olema, sest meie Pipi tegeleb kara-tega.

Katrin on praegu 18-aastane. Karated on ta harrastanud 12 aastat. “Mida varem alustad, seda suurem on võimalus, et jõuad kaugele. Kes tuleb hilja trenni, peab olema väga ande-kas, et midagi saavutada,” ütleb ta ise.

Karate – eluviis

Katrin on palju saavutanud – ta on olnud hooaja mitme-kordne liigavõitja ja saavuta-nud esikolmikukohti ka välis-maal.

“Parim sõbranna hakkas karate-trennis käima. Algul vanaema ei tahtnud mind lubada, kuid leebus, kui kehalise kasvatuse õpetaja ütles, et see on lapse arengule kasulik. Nii hakkasingi klubis Daigo käi-ma,” selgitab Katrin, kuidas ta tee karate juurde leidis.

Nüüd on nad sõbrannaga Daigos ühed kogenumad karatekad. Just pidev konkurents sõbrannaga on innustanud edasi liikuma.

Katrin ütleb, et karate on populaarne ala – võistlejaid on vähe, aga harrastajaid-hu-vilisi tuhandeid. “Karate kohta öeldakse tänapäeval sport. Paljud ei taha karated olim-piaalaks, vältimaks selle muu-tumist rahaspordiks. Idamaa-des pole karate sport, vaid elustiil,” selgitab neiu.

Karates hindab Katrin sü-gavust ja vaimsust. “Ma oskan keskenduda, võime jääda rahu-likuks on elus äärmiselt kasu-lik. Vaimult tugev olemine tähendab ka enesekindlust – usku oma võimetesse, hakkama saamist, aga ka oskust kontrol-lida inimesi enda ümber,” nendib ta.

Nüüd ka treener

Kuna oskusi ja teadmisi on kogunenud ning head õpetaja-omadusedki olemas, tegutseb Katrin nüüd ka ise treenerina.

TEAVE

Karate ja konfliktid

• Võistluskestudega seoses võib tekkida küsimus, kas on tulnud ka väljaspool saali võidelda? Katrin ütleb, et õnneks midagi väga hullu pole juhtunud, kuid konflikte on ikka ette tulnud – näiteks on tulnud mõnele ulakale nagamanile koht kätte näidata. “Sellel hetkel sa ei mõtle, et oskad karated. See tuleb auto-maatselt,” sõnab neiu.

• Ta räägib ühe seiga elust enesest: “Kui me käisime Peterburis, toimus võistlus ühes väiksemas linnas. Saabusime sellesse linna rongiga. Kui hakkasime linnast lahkuma, nägime järsku, et meie ümber on moodustunud ring tumeda nahaga meestest. Rong sõitis ette, läksime peale, nemad ka. Jälgisid meid ja meie asju pidevalt, kuid hiljem ikkagi taandusid. Meil oli rüh-mas ka väiksemaid lapsi. Neil võis päris hirmus olla.”

Ta töötab lasteaia- ja kooli-lastega. “Saan end panna ka oma treeneri olukorda. Kui oled olnud nii õpetaja kui õpilane, näed et töö peab olema vastastikune,” räägib noor treener oma kogemus-test.

▶ Katrin valutab südant naiste käekäigu pärast.

Treeneritöös naudib Katrin kõige enam teadmiste edasi-andmist. Laste arengu näge-mine on tema jaoks kõige parem tagasiside.

Neiu tunnistab, et laste ke-halised võimed on nõrgemaks jäänud. “4-aastane laps ei suuda ühe jala peal 20 meetrit hüpata. Sellest saab aga tree-

ningu abil üle,” nendib ta.

Treenerina töötades ei saa Katrin ise enam nii palju tree-nida kui varem. “See teeb kur-vaks. Samas võib ühe tee lõpp olla uue algus,” mõtiskleb tü-tarlaps.

Pipi tegutseb

Pipi ei käinud koolis. Katrin käib, ta on hea õpilane. Aktiiv-ne ka, muidu poleks ta õpi-lasesinduse president. Ta ise ütleb, et teda huvitab enda ja teiste huvide kaitsmine.

Neiut huvitab ka muusika. Seepärast korraldab ta teiste noortega Maheda Muusika Öhtuid. Kohalikule rahvale pakutakse võimalust kuulata tasuta suurepäraseid esinejaid. Inimestele rõõmu valmistamine ja suurte asjade korral-

damine meeldib Katrinile. Meeldib ka poliitika. Katrinit paluti kandideerida kohalikel valimistel, kuid ta arvas, et pole sellise vastutuskoorma jaoks veel valmis.

Mis edasi? Väga pikalt kaalus Katrin näitlejaks hakkamist. Näitlemine on tema suur kirg. Võib-olla saab temast aga (tele)ajakirjanik või mõne ettevõtte juht?

Sügavad mõtted

Katrin tunnistab, et armastab unistada ja mõtiskleda maailma asjade üle. “Mõtiskledes võin unustada, et olen olemas. Vahel kardan, et mõtlen liiga suurelt. Aga elu toob maa peale tagasi,” ütleb ta.

Katrin valutab südant naiste käekäigu pärast. “Eestis on väga palju tugevaid naisi – parimaks näiteks silmapaistvad naispoliitikud ja tippjuhid. Kahjuks on ka teine, kurvem pool, kes on elul minna lask-nud,” arvab ta. Katrin soovib naistel pöörata tähelepanu nii füüsilisele kui vaimule. “Naine peaks olema haritud ja hoi-akuga,” nendib ta.

Eluga Kosel on Katrin rahul. “Siin on hea elada, väike koht. Kõik eluks vajalik olemas. Vaba aja veetmiseks peab siiski Tallinnasse minema,” iseloo-mustab neiu oma kodupaika.

Kose valla sümboolika valitud

Kose valla sümboolikakomisjon kogunes mullu 12. novembril, et valida konkursi käigus laekunud tööde hulgst Kose valla uus sümboolika. Rahvaküsitluse tulemusel selgus, et sedelitega hääletajaid oli kokku 1211.

Kätlin Iljin
Sümboolikakomisjoni liige

Autor "Üheskoos" (Mart Lan-

kots Velvet OÜ) sai 662 häält, autor "Peko" (Maret Kruve) sai 354 häält ja autor "Katariina" (Liina Kald) 195 häält.

Elektrooniliselt antud hääled jagunesid järgmiselt: autor "Üheskoos" (Mart Lankots Velvet OÜ) sai 248 häält, autor "Peko" (Maret Kruve) 292 häält ja autor "Katariina" (Liina Kald) 53 häält.

Rahvaküsitluse tulemusi arvestades otsustati kuulutada võitjaks Mart Lankotsi, Velvet OÜ töö "Üheskoos".

Kose eakad on tegusad

Detsembris toimus Kosel palju jõulupidusid. Pidusid pidasid ka eakad klubist Elulõng. Igal aastal korraldatavast jõulupeost on kujunenud vahva traditsioon, mis on kestnud juba 12 aastat.

Riho Paramonov
kose.teataja@kose.ee

Eakate klubil on liikmeid 85, jõulupeole oli kohale tulnud umbes 50 inimest. Peol loeti ette sünnipäevalapsed, lauldi ühiselt ja söödi maitstavaid jõuluroogi. Toimus ka väike viktoriin ja mõttevahetus möödunud aasta üle. Rõõmsa üllatusena olid pakapikud jätnud peoruumi kenad pakid.

Kava mõtles välja Kose Päevakeskuse juhataja Malle Lambasaar. Ta pidas ka pikema avakõne.

Tegevust palju

Kose vallas on teisi pensionäride ühendusi, kuid Elulõng koonstab peamiselt Kose aleviku eakaid. Vestlusest Malle Lambasaarega selgus, et klubilised tegevusetuse käes ei kannata. "Igav meil ei ole, ettevõtmisi on väga palju. Elulõnga kuuluvad pensionärid, kes on tahtnud kodust välja tulla," iseloomustab ta klubi.

Ühiste ettevõtmiste nimekiri klubi seinastendil on pikk. On nii üksiküritusi kui regulaarselt toimuvad päevakeskuse tegevused, millest on kõigil võimalik osa saada. Malle Lambasaar tõstab esile memmed tantsurühma Madli, mille asutamisest möödus hiljuti 25 aastat. Eraldi on tantsurühm seenioritele. Seeniorid on tantsinud seitse aastat. Sama kaua on Kose eakad saanud

ka võimlemisingis käia. Kõiki neid tegevusi juhendab Lambasaar. Tema ise hakkas rahvantsuga tegelema juba lapsepõlves.

Üksiküritustest vääriwad mainimist väga põnevad väljasõidud ja ekskursioonid – suvel käidi koguni Horvaatias. Enamasti võetakse pikemaid sõite ette ühes igapäevaelu toetamise rühmaga, mis samuti päevakeskuse all tegutseb. Kaasatuliid jagub alati piisavalt.

Tugev algataja

Mis innustab proua Lambasaart toimetama, üritusi korraldama, inimesi ühendama ja neile rõõmu valmistama? "Ilmselt on see minu eluhoiak. Olen noorusest saati tegutsenud. Seda tööd olen kogu aeg hea meelega teinud," ütleb ta.

Mis rõõmustas möödunud aastal kõige enam? "Rõõmsaks on teinud suured üritused, millest oleme osa võtnud: kevadel suur vallapidu, kultuurikeskuse avamispidu jne," nendib Lambasaar. Väga tähtsaks peab ta seda, et rahvantsurühmaga pääseti keldri kitsukesest harjutamisruumist avarasse kultuurikeskusesse. Seenioritega jätkatakse siiski endises kohas. "Post on saali keskel ja tantsitakse ümber selle. Kui tervist on, siis tantsime, kui ei ole, siis ei tantsi. Oleks vaja nooremaid tantsijaid," tõdeb päevakeskuse juhataja.

"Uuel aastal uue hooga edasi," lubab Lambasaar. Ta kutsub kõiki valla eakaid 11. jaanuaril kultuurikeskuses toimuvale uusaastapeole. Seda korraldab klubi Elulõng. Pidusid tuleb igal juhul uhke. Tulge kohale!

MULLU TOIMUS PALJU MÄRKIMISVÄÄRSET

Möödunud aastast tulevikku vaadates

Taas on üks aasta jõudnud oma väärika lõpuni. Vaadates tagasi 2013. aastale, on meeldiv tõdeda, et Kose vallas on toimunud palju nimetamist väärivat.

Merle Pussak
Vallavanem

2013. aastal toimunud märkimisväärsemad sündmused:

- Kose valla ja Kõue valla ühinemine.
- Kose Kultuurikeskuse valmimine.
- Kose Lasteaia osa laiendamine ja Kose Gümnaasiumi algklasside osa uued ruumid.
- Kose raamatukogu ja Kose Muusikakooli uute ruumide valmimine.
- Tallinna-Tartu maantee Aruvalla-Kose lõigu valmimine.
- Kose-Kose-Risti kergliiklustee valmimine.
- Nabala looduskaitseala loomise menetluse algatamine keskkonnaministri poolt.
- Menukas festival Kose Kutsub Külla.
- Uued katlamajad Kose alevikus, Kose-Uuemõisa alevikus, Ravila alevikus.
- Ardu aleviku katlamaja rekonstrueerimise alustamine.

ne.

• Perearstuurumide rekonstrueerimise alustamine Habaja alevikus.

On veel palju väiksemaid ja suuremaid saavutusi ning tegemisi, millest saaks ja võiks kirjutada. Kuid arvan, et nii mõnigi asi võiks jääda lugeja enda avastada, vaadates mõttes tagasi möödunud aastale ja ümbritsevas elukeskkonnas korda saadetule. Mulle meenub ainult hea ja ilus.

Lõuna-Harju keskus

Minul isiklikult täitus 13. tööaasta Kose vallavalitsuses. Olen need aastad koos töötanud heade kolleegidega – aeg-ajalt on küll olnud eriarvamusi, kuid oleme siiski jõudnud ühiste seisukohadele.

Aitäh Teile selle eest!

► Iga kodanik saab olla kasulik hea sõna ja julgustava ideega.

13 aastat olen koos töötanud ka endise vallavanema Vello Jõgisooga, meie koostöö sujus hästi. Aitäh Sulle selle eest!

Sügis 2013 tõi ka kohalike omavalitsuste valimised ja valiti Kose valla 19-liikmeline volikogu. Volikogu omakorda kuulutas välja konkursi valla-

vanema leidmiseks, mis minu jaoks lõppes edukalt – mind valiti vallavanemaks. Detsembriku alguses kinnitati volikogu poolt ka Kose vallavalitsuse koosseis. Vallavalitsuse liikmeteks on Merle Pussak, Ellen Pärm, Merike Pihla, Taimar Lossmann, Ott Valdma ja Jaanus Saadve.

Tahan igati aidata kaasa, et Kose vald oleks tulevikus senisest veel kõrgema elukvaliteediga piirkond – Lõuna-Harju keskus, kus on tasakaalus kohalike elanike heaolu ja majanduskeskkond. Kose vald on hea paik elamiseks, kultuuri armastav, huvitav, aktiivne elanikkonnaga, kiiresti arenev ja heade töövõimalustega omavalitsus. Selle saavutamiseks tuleb meil kõigil panustada oma aega ja energiat.

Jagage oma mõtteid

Siinkohal üleskutse – kui on mõtteid, kuidas kohalik omavalitsus saab ettevõtluse ja elukeskkonnaga seondult aidata, tulge julgelt vallamajja ja räägime! Iga kodanik saab olla kasulik hea sõna, positiivse kommentaari ja julgustava ideega. Ootan väga konstruktiivseid koostööettepanekuid erinevatelt organisatsioonidelt ja asutustelt.

Meie jaoks on tähtis, et oleksite kursis valla tegemis-

Merle Pussak usub, et valla tulevik sõltub iga inimese panusest.

tega ja vahel, vestluses teiste valdade kodanikega, ütleksite: "Aga meil Kosel, on see või teine asi hoopis paremini tehtud." Ootame, et tulete ja ütlete, kui midagi võiks olla teisiti või teie meelest paremini. Teiste sõnadega: kus viga näed laita, seal tule ja aita!

Püüdes teineteist kuulata ning mõista, loome hooliva keskkonna meile kõigile.

Hooligem teineteisest, määrgakem enda ümber inimesi ja arvestagem nendega.

Head uut aastat!

Kose eakad pidasid jõulupidu. Kõnet peab Malle Lambasaar. RIHO PARAMONOV

TERVIS

Labajalg kui maja vundament

□ Lampjalgsus ehk lamppöid on kõige enam levinud labajala kuju muutus, mida iseloomustab jalavõlvi lamenevine.

Kaja-Marit Mander
Tervishoiutöötaja

Marika Rohtsaar
Liikumisõpetaja

Labajalg on justkui maja vundament, mille peal seisab inimese keha nagu mitmekorruselise maja. Lamppöid, sarnaselt tühjale autokummile, ei ole võimeline täies ulatuses oma funktsioone täitma. Lastel on lamppöid enamasti tingitud väljaarenemata tallavõlvide, täiskasvanutel aga võlvi ülekoormatusest. Normaalse jalatalla ehitus on väga tähtis lüüsisamba õige asendi seisukohalt, mistõttu tuleb lapse jalgadele erilist tähelepanu pöörata. Lampjalgsust saab kindlaks teha ka kodustes tingimustes. Selleks tuleb lapsel märja jalaga astuda papile, et sinna jääks jälg. Kui kõik on korras, jääb paberil jalavõlvi kohale tühi koht. Lampjalgsuse korral jääb pinnale jälg kogu tallast.

Uuringud lasteaias

Sarnaselt uurisime ka meie Oru lasteaias kahe vanema rühma laste jalataldu. Laps pidi astuma märja käterätiku peale ning seejärel papi peale. Oluliseks pidasime seda, et laps astuks ja toetaks jalgu maha loomulikult. Tasakaalu säilitamiseks sai ta vajadusel hoida kinni õpetaja käest. Kui laps oli papilt ära astunud, joonistas õpetaja koheselt jäljendi säilitamiseks selle ümber kontuuri.

Lisaks hindasime veel laste jalgadest tehtud fotosid. Selleks seisis laps jalad koos seljaga fotograafi poole. Pildile jäädvustasime jalgade alumise kolmandiku. Uuringu tulemusel hindasime laste tallavõlvi ja hüppeliigese seisundit, mille järgi selgitasime välja need lapsed, kellel võiks lisaks lasteaias liikumistundidele vaja minna profülaktilist võimlemist tallavõlvi tugevdamiseks.

Planeerides meie lasteaias profülaktilist võimlemist, saime selleks julgustust Loo lasteaiast Pääsupesa, kus viiakse taolist võimlemist läbi juba

2004. aastast. Järjepideva tööga on nad saavutanud tuntavat edu. Pääsupesa kogemus näitab, et paranemine on visa, kuid tulemused siiski märgatavad.

Samas kinnitab Loo lasteaias liikumisõpetaja, et ennetustöö lampjalgsuse vältimiseks on jõukohane igale lasteaiasõpetajale.

Lampjalgsuse profülaktika seisneb jalalaba lihaste tugevdamises, mida oleme tänaseks läbi viinud üle kolme kuu. See on olnud piisav aeg selleks, et tajuda ettevõtmise kasulikkust. Tunde, mis toimuvad üks kord nädalas pärast lõunauinakut, viivad läbi tervishoiutöötaja ja liikumisõpetaja. Meie eesmärgiks on ennetada lampjalgsusest tekkivaid tüsistusi ning tugevdada tallalihaseid, et areneks välja normaalne tallavõlv.

Lastele meeldib

Lapsed tulevad sellesse tunni meelsasti. Valitud aeg on väga sobiv, sest lõunauinakust ärkav organism virgub rahulikus meeleolus. Vaikse muusika saatel hubases ringis harjutusi tehes jõuab õpetaja suhelda iga lapsega ning innustada neid keerulisemaid harjutusi taas proovima. Tagasisidena lastelt oleme saanud teada, et nii mitmedki lapsed teevad tunnis tehtud harjutusi ka kodus, demonstreerides neid emale-isale.

Erinevatest harjutusvaradest oleme valinud hulga sobivaid harjutusi, mis on lastele jõukohased. Paljud neist on juba varemgi liikumistundides kasutatavad. Head harjutused on kõnd kandadel, päkkadel, kõnd tõstetud varvastega, kõnd kitsal pinnal (pink, nõör), esemete rullimine talla all (erineva jämedusega pulgad, nupulised ja siledad pallid), esemete haaramine varvastega (pulgad, rätikud). Kasulikuks peetakse ka kõndi kaldpindadel ning erinevatel krobelistel-nupulistel pindadel.

Kui laps õpib oma keha tundma ja ennast kontrollima, võib see ära hoida ka kergemad rühivead. Kuna lampjalgsuse üheks tekkepõhjuseks peetakse tänapäeval ka vähest liikumist, siis oleme veendunud, et igasugune kehiline tegevus lasteaias annab panuse lapse keha igakülgseks normaalseks arenguks.

ÕPETAJATELT ÕPILASTELE

Kosel sai uudistada õpikute näitust

□ 12. novembrist said Kose raamatukogu külalstajad vaadata Kose kihelkonna õpetajate poolt kirjutatud õpikute näitust.

Marju Verk
Kose-Uuemõisa koduloomuuseumi juhataja

Kose Gümnaasiumi vilistlaste kokkutuleku ajaks, 30. novembriks, toodi Kose-Uuemõisa koduloomuuseumi poolt koostatud näitus ka Kose Gümnaasiumi raamatukokku.

Näituse vaatajad olid väga üllatunud, et kohalikud õpetajad on nii palju õpikuid koostanud. Kuna näitus tekitas huvi, jääb see ka jaanuarikuus Kose Gümnaasiumi raamatukogus avatuks.

Vanimad näitusel olnud õpikud on kirjutatud Kose kirikuõpetaja Harald Põllu poolt aastatel 1914-1923. Need on eesti keele õpikud. Näitusel eksponeeritud hilisemal perioodil välja antud õpikud on koostatud juba autorite kollektiivide, mille töös osalesid ka Kose kandi õpetajad, poolt.

Kümneid trükiseid

Suurima eksemplaride arvuga on esindatud Oru Põhikooli õpetajad: Kaja Sarapuu 29 eesti keele alase trükisega, Elve Kukk koos Elina Veeringuga samuti 29 trükisega algklassidele ning Krista Saadoja nelja inimeseõpetuse tööraamatuga.

Kose Gümnaasiumi õpetajatest on Leili Bergmann kirjutanud inglise keele õpikuid ametikoolidele, riigieksamiks valmistujatele. Nende juurde kuuluvad õpetajaraamatud, töövihikud ja ka helikassetid. Kärt Matiisen on kirjutanud matemaatikaõpikuid 7.-9.

Juubelipidu Kosel

□ Veerandsada aastat... Just nii palju aastaid on tantsusamme seadnud Kose memmede tantsurühma Madli tantsijad. Alustati Kose tantsumemme Olga Santsu juhendamisel. Nüüd on 19 aastat tantsijaid juhendanud Malle Lambasaar.

Üheskoos on aastate jooksul käidud esinemas ka koduvalast kaugemal ning koostegemise rööm ja reisihuvi on viinud võõrsilegi.

Üheks suuremaks katsumuseks ja ühtaegu elamuseks oli osavõtt I Eesti Naiste Tantsu-

Selline on näitus Kose kihelkonna õpetajate koostatud õpikute näitusest.

INGRID KUUSK

klassile. Õpikuid on retsenseerinud Anne Kruuse, Ave Oja, Ülle Päss ja Malle Malling. Elevust tekitas Kose Gümnaasiumi vilistlase Sünne Lehtmetse kujundatud matemaatikaõpik, mille fotodel võis näha Kose Gümnaasiumi õpilasi.

Kosejõe Kooli õpetajad Ella Lipp ja Herman Lipp on juba 1960. ja 1970. aastatel koostanud õpikuid erivajadustega õppuritele. Viimastel aastatel on aga Anneli Areng kirjutatud

mitmeid matemaatika tööraamatuid ning Marju Tärnpu toimetulekukooli orienteerumisainete õpimaterjale.

Alavere Põhikooli endine õpetaja Riina Popov on koostanud keelekümbeluse õpikuid ja töövihikuid algklassidele.

Oodatakse lisa

Muuseum kogub kohalike õpetajate osalusel koostatud õpikuid, oodatud on nii õpikute annetused kui ka infor-

matsioon nende kohta.

Muuseum tänab kõiki koole ja õpetajaid, kes oma õpimaterjale näitusele toidid, ning õpilasi, kes aitasid raamatuid kultuurikeskusest koolimajja tuua. Suured tänud Kose Gümnaasiumi raamatukogu juhataja Sirje Riitmurule, kes aitas materjali otsida ja tutvustas näitust külalstajatele, ning Tanel Saarkopliile, kes trükkis näituse kataloogi ja aitas väljapanekut kujundada.

peost Jõgeval 2011. aastal, sest... me saime sellega hakkama!

14. detsembril Kose kultuurikeskuses korraldatud juubelikontserdile olid kutsutud endised tantsijad, kes said meenutada möödunud aegu.

Kõiki koosviibijaid rõõmustasid oma tantsudega Kose seeniorid, Kose-Uuemõisa memmede rühm Murueided, Ardu seeniorid, Oru memmed ja Kose naisrühm Kirilind.

Tormi tõttu külmas ja pimedas viibinud Alavere memmede tervitused andis edasi rühma juhendaja Marika Tuttelberg. Laululusti pakkus

kuulajatele memmede laulansambel Kanarbik ja toredaid pillilugusid akordionistid Karin Sarapuu juhendamisel. Asjakohaseid vahepalu luges ja esinejaid esitles Reet Suurkask.

► Ükski pidu ei saa läbi ilma heade abilisteta.

Toreda kontserti lõppedes oli hea kuulda häid sõnu tehtud töö ja nähtud vaeva eest! See innustab jätkama ja uusi väljakutseid otsima!

Kringlit ja torti maitstes meenutati kordaläinud tegemisi-toimetamisi, uuriti naabrite ettevõtmisi, kuulati vargsi,

kas keegi tahaks tantsima tulla jne.

Ükski pidu ei saa läbi ilma heade abilisteta. Kose memmed tänavad kõiki, kes meile nõu ja jõuga toeks olid. Tänu sõnad Kose kultuurikeskuse töötajatele, suur aitäh meie sponsoritele: Kose Konsum, Laura Kauplus OÜ, Kristoke OÜ Pirko kauplus (Andrus Jõffert), Radix Hoolduse OÜ (Kalle Porman), AS K.U.Mell (Eero Leedma), Serene Lilled OÜ, Kose Lilled OÜ, Reval Kinnisvara OÜ (Alvar Kasera), OÜ Trivoli, Kenover Puit OÜ (Ivo Raud), Jaak Kuuseoja.

Ei me tantsu unusta... /Kose memmede tantsurühm Madli/

Rail Baltic ei tohi ohustada loodust

Üha rohkem näib, et Rail Balticu raudtee ehitamisel on võetud peamiseks kriteeriumiks majanduslik ta-suvus.

Karel Rüütli
Riigikogu keskkonnakomisjoni aseesimees, SDE

Nii on hakanud domineerima seisukoht, et Tallinn-Pärnu-Riia trass on mõistlikum Tartu-suunalisest raudteekoridorist, mis kujunevat umbes pool miljardit eurot kallimaks.

Projekti eestvedajate väitel oleks Tartut läbiv uus trass lühem ja sirgem ning tooks juurde rohkem reisijaid, aga kaubavedude osas oleks tulutoovam Pärnut läbiv raudtee. Kui ehitada uued rööpad vanasse koridori, annaks see veel viletsamaid tulemusi. Nii kauba- kui inimveo osas jääks taoline, Tartut läbiv trass alla Pärnu-suunalisele.

Mina toetan Rail Balticu rajamist, küll aga leian, et uus trass tuleb rajada nii, et tõhus ühendus oleks Balti riikide suurte linnade vahel tagatud looduskeskkonnale suurt kahju tekitamata.

Mis on mõistlik?

Kaasaegne ehitustegevus peaks algama põhjalike uurin-gute ning analüüside tegemise- ning läbimõeldud planeerimisest, kus on arvestatud kõikide mõjudega ja leitud kompromiss. Paratamatult tekib küsimus, et kui mõistlik on ikka täiesti uue raudtee ehitamine läbi metsade ja ra-bade, üle põldude ja heinamaade, mis lisaks lahutab kü-lasid ja kogukondi. Samas on meil täna olemas raudtee, millega loodus on juba koha-nenud, mille ümber eksisteerib elu ja millega ümberkaudsed inimesed on harjunud. Tõsi, see raudtee on tublisti pikem.

Aga loodus?

Paraku varjutavad Rail Balticu raudteekoridori asukoha määramist ilmselged kiirusta-

Kaardil on näha kõik võimalikud Rail Balticu trassid.

mise märgid. Täiesti uue raudteekoridori rajamine nii Pärnu kui Tartu suunal lõhub ökosüsteemide elujõulisust, sest nii jagatakse looduslike elupaikade massiivid väiksemateks isoleeritud kildudeks ja luuakse nende vahele liikumisbarjäärid.

Kordagi ei ole ma erinevate raudtee asukohtade argumentide hulgast leidnud arvatust selle kohta, millist mõju avaldab hinnale ökoduktide ehitamine, mis aitaksid vältida või leevendada negatiivse barjääriefekti mõju.

Inimene survestab oma heaolu nimel pidevalt looduskeskkonda. Uuringud toovad välja, et Euroopa Liidu riikides killustab kõige enam looduskeskkonda just transpordi infrastruktuuride rajamine. Aastatel 1990-1998 laiendas inimene oma mugavuse suuren-damise eesmärgil Euroopa Liidus kiirteede võrgustikku tempos, mis võttis iga päev looduselt ära ligi kümme hektarit maad.

Õnnetuste oht

Viimane info Rail Balticu trassidest

18. detsembril kogunesid Sakus Jõelähtme, Rae, Kiili, Saku, Kose ja Kohila valla juhid ning otsustasid pärast Rail Balticu trassivariantide ühis-arutelu eelistada Harjumaa territooriumil reisiliikluseks trassialternatiivi 12 A, mis järgib olemasolevat raudteekoridori.

Tiit Viirelaid
Arhitekt, planeeringute spetsialist

Kaubavedude osas pakuti välja uus trassialternatiiv, mis kulgeb Tallinna ring-

Reeglina on kaasaegsetel maanteedel ja raudteekoridorides suured kiirused ja võimalikud kokkupõrked loomadele võivad põhjustada väga raskeid õnnetusi. Nii õnnetuste kui ka müra- ja valgus-reostuse vähendamiseks on paljud trassid ümbritsetud tarade ja aedadega või on püstitatud kõrgeid teetamme. Taolised võimsad ehitised tekitavad enda ümber keskkonna, kus looduse toimimine on tugevalt häiritud. Võimsad ehitised killustavad looduskeskkonda ja takistavad loomade, kelle sigimispartnerite arv väheneb, liikumist – sellega kaasneb oht geneetilisele struktuurile. Samuti ei jagu loomadele piisavalt varjupaiku, toitu ja eluruumi. Seega tuleb Rail Balticu raudteekoridori kavandada nii, et surve keskkonnale oleks võimalikult väike ja arvesse oleks võetud kõigi elusolendite vajadused.

Arvud kõnelevad

Ekspertid on toonud välja, et praegu on maantee- ja raudteevõrgu all kokku ca 570

ruutkilomeetrit maismaad ehk ligi 1,3 protsenti Eesti pindalast. Kui lisada olemasolevale põhi- ja tugimaanteed võrgustikule mõlemale poole juurde ühe kilomeetri kaugusele ulatuv mõjutsoon, neelab taoline võrgustik enda alla juba pea 18 protsenti Eesti territooriumist. Võrdluseks – sama suur ala Eesti maismaast on võetud looduskaitses alla.

Juhin tähelepanu, et Rail Balticu uut trassi ei ole siin arvesse võetud. Seega tasub tõsiselt kaaluda trassi ehitamist Tartu kaudu, et vältida niigi kasvavat negatiivset survet ja koormust looduskeskkonnale.

Osalt on mõistetav, et läinud sajandi esimese poole tehnilise revolutsiooni võidukäigus ei arvestatud meid ümbritseva looduskeskkonnaga. Aga kaasaegne mõtlemine peaks tõstma prioriteediks just jätkusuutliku arengu, mille käigus suudavad koos eksisteerida inimesed oma vajaduste ja soovidega ning elujõuline ökosüsteem.

UUDIS

Kuue valla juhid leppisid kokku Rail Balticu trassis

Jõelähtme, Rae, Kiili, Saku, Kose ja Kohila valla juhid otsustasid pärast Rail Balticu trassivariantide ühis-arutelu eelistada Harjumaa territooriumil reisiliikluseks trassialternatiivi 12A, kasutades olemasolevat raudtee koridori.

Kaubavedude osas pakutakse alates Sakust välja uus trassialternatiiv, mis kulgeb Tallinna ringtee kõrval Sakust kuni Lagedini ja ühendub seejärel trassikoridoriga 11B.

18. detsembril kogunesid Sakus Jõelähtme, Rae, Kiili, Saku, Kose ja Kohila valla juhid, et arutada Rail Balticu trassivariante ning esile kerkinud sotsiaalmajanduslikke ja keskkonnakaitselisi küsimusi.

“Kuna uues harjumatus asukohas kulgeva raudteega kaasneb palju probleeme, siis leiti, et mõistlik on rajada raudtee juba olemas oleva transporditaristu juurde,” vahendas Rae vallavanem Mart Vörklaev omavalitsuste ühist seisukohta.

Reisirongide osas eelistavad Harjumaa vallad seega trassialternatiivi 12A, mis võimaldab ühtlasi Tallinna, Saku ja Kohila elanikel kasutada uut trassi ka kohaliku reisiliikluse jaoks.

Kaubavedude osas on tekkinud olukord, kus Tallinn ei soovi Muuga sadamast lähtuvat kaubavedu läbi linna. Kuue valla esindajad teevad Rail Balticu juhtkomiteele ettepaneku kavandada seetõttu raudteelõik Sakust kuni Lagedini kogu ulatuses Tallinna ringtee kõrvale. Sealt edasi Muuga sadamasse ja perspektiivsesse Helsingi tunnelisse kulgeks

TEAVE

Tulenevalt asjaolust, et Keskkonnaministerium algatas Nabala kaitseala moodustamise menetluse, otsustati laiendada kavandatud Nabala maasikukaitseala läbivatele trassidele 10A, 10B ja 10E alternatiivsete trasside võrdlusbaasi kahe uue trassiga – 13A ja 13B(C), millest üks möödub Nabala piirkonnast põhja poolt ning teine lõuna poolt (www.railbaltic.info/et/materjalid/maakonnaplaneeringud-1). Senised trassid (12A, 10A, 10B ja 10E) jäävad võrdlusesse koos kahe täiendava trassiga kuni eelistatuma trassi valikuni. Sellest lähtuvalt soovi korraldada koos konsultandiga täiendavalt lisanduvate trassialternatiivide avalikud tutvustused Kiili, Kose, Rae ja Saku piirkonna, mida alternatiivsed trassid läbivad, elanikele.

liiklus juba kaardile kantud trassivariandi 11B järgi. Tulevikus saab samadel rööbastel Tallinna ringtee joonel liikuda ka kohalik reisirong, mis ühendaks Harjumaa tõmbekeskusi.

Samuti võimaldaks pakutud lahendus Rail Balticu kaubakoridori hõlpsalt Paldiski sadamaga ühendada. Selleks vajalik koridor on Saku ja Saue valdade üldplaneeringutes olemas.

“Jõelähtme, Rae, Kiili, Saku, Kose ja Kohila valla esindajad leppisid kokku, et edaspidi tegutsetakse protsessis ühiselt ning ollakse valmis kaasama kõiki omavalitsusi, kes on Rail Balticu trassi rajamisega seotud,” nentis Saku vallavolikogu esimees Tanel Ots. “Jaanuari alguses esitame juhtkomiteele uueväljapakutud trassivariandi tehnilised soovitusd.”

Ühises pöördumises rõhutati järgmisi punkte:

- Rail Balticu reisirongi lõpp-peatus peaks olema kavandatavas Ülemiste reisirterminalis (jõudes sinna trassilt 12A), kuid kaubaveod suunduks Muugale ringteed pidi.

- Omavalitsuste eelistatud trassivariandil 12A peab toimima ka kohalik reisirongiliiklus, et ringtee äärde jäävad tugevad tõmbekeskused saaksid omavahel ühistranspordiga ühendatud. See looks tingimused ettevõtluse arenguks.

- 12A trassivariandile jäävate Saku, Kiisa ja Kohila alevike osas tuleb raudtee kavandada selliselt, et see ei lõikaks asulat pooleks ega muudaks oluliselt inimeste väljakujunenud liikumisharjumusi. Raudtee tuleb tiheasustuses suunata kas tunnelisse või paigutada postidele.

/Tanel Ots/

Info- kirjaoskuse nädal

Anname teada, et 20. jaanuarist 25. jaanuarini toimub kõigis valla raamatukogudes infokirjaoskuse nädal. Sellel nädalal õpetavad raamatukoguhoidjad kõikidele soovijatele elementaarseid arvuti kasutamise oskuseid – kuidas luua omaile meiliaadressi, suhelda sotsiaalvõrgustikes, kasutada e-riigi teenuseid ja palju muudki. Tutvume ka e-luge-ritega ja e-raamatuga.

20. jaanuaril kell 12.00 on Kose raamatukogus/Kose Kultuurikeskuses, Hariduse 2 Swedbank'i esindaja, kes tutvustab pangandusega seonduvat. Olete oodatud! /Kose raamatukogu/

Põnev Kinoteatri lavastus

4. veebruaril kell 19.30 näeb Kose Kultuurikeskuses Kinoteatri pihtimuslikku püstijalakomöödiat ehk *stand-up* lavastust "Võidab see, kellel on kõige hullem mees" noorte vallaliste naiste elust Eestis.

Seda lavastust plaaniti esialgu mängida vaid paar korda, kuid suure publikuhuvi tõttu on tänaseks selja taga mitukümmend mängukorda. Tegijad lubavad ka, et elu on läinud edasi ja uuel aastal on põhjust teha uusi nalju.

Lavastus räägib autorite sõnul sellest, mis tunne on olla Eestis 24-aastane vallaline naine. Sketšide, lugude ja omavaheliste dialoogide kaudu vaatavad Piret Krumm ja Katariina Tamm (pildil) irooniliselt tagasi juhtumiste oma elus ning suhetele meestega, kelle definitsioon tänapäeval järjest ähmasemaks muutub. Lavastus on aga ka kohustuslik vaatamine igale mehele.

"Tükki on kogutud halenalkajaid juhtumeid meie enda ja meie sõprade elust," ütleb Katariina. Tükki lavale saanud Diana Leesalu ja Paavo Piigi sõnul ei olegi sellel päriselt žanri – tegu on umbes tunniajase seguga püstijalakomöödiast, estraadist, dokumentaalteatrist.

Etendus toimub 4. veebruaril kell 19.30 Kose Kultuurikeskuses. Piletid hinnaga 8 ja 10 eurot on müügil Piletilevis ning alates 6. jaanuarist ka Kose Kultuurikeskuses.

/Ruudu Raudsepp/

Proua Valve demonstreerib uhket tassikogu. Siin on neist vaid osa.

RIHO PARAMONOV

LIIKUMINE VIIB EDASI JA HOIAB VORMI

Proua Valve teab hea verivorsti saladust

Jõulude eel oli Kose Teataja toimetaja kee-
rulisel olukorras. Oli
vaja kirjutada artikkel
verivorstide tegemi-
sest, kuid isegi suuri-
ma otsimise peale ei
leidunud ühtegi asja-
tundjat. Lõpuks soovi-
tati proua Valvet Ko-
se-Uuemõisast.

Riho Paramonov
kose@teataja@kose.ee

Proua Valve osutus parimaks õpetajaks, keda üldse ette kujutada võib. Oma esimesed verivorstid tegi ta 40 aastat tagasi ämma õhutusel. Retsepti on Lepp välja töötanud aastakümnete pikkusele kogemusele tuginedes. Ebaõnnestunud pole tal vorstitegu kordagi.

Jõulud on läbi, kuid verivorstil võib lasta hea maitsta kasvõi terve talve. Kuna õiget verivorstitegu õpetust naljalt ei leia, anname siinkohal proua Valve näpunäited edasi.

Lisaks ajakirjanikule olid verivorstitegu õpilasteks kolm daami, nende hulgas ka tema minia Merle. Jälgisin naiste tegutsemist: üks täitis läbi leetri soolt, teine lisas kulbiga pudrumassi. Siis tuli Merle suure pudeliga, millest

valas läbi sõela verd uuele

suurele pudrulaarile. Ja Lepp segas. Tõepoolest – verivorstitegu on ühistöö.

"Üksi saab teha, aga natuke ebamugav on. Kambas on hea toimetada," nendib õpetaja.

Esimene faas

Plaanis oli teha 40 vorsti. Sellise koguse jaoks on vaja 3 kg kruupi ja sama palju suitsuseapõske. Ühe pere vorstivajaduse jaoks piisab Lepa sõnul vähemast: 1 kg kruupidega saab 12-13 pikka verivorsti. Vaja läheb veel värsket lihakraami, kahte sibulat, ühte küüslauguküünt, poolt liitrit verd, vorstirohtu ning majoraani.

"Kruubid tuleb panna likku juba õhtul. Keetma peab neid vähemalt tund aega – ei tohi üle keeta ega tooreks jätta," õpetab proua Valve. Maitsestamiseks tuleb lisada soola ja peenestatud pipart. Kõige paremaks peab ta valget pipart. Meie õpetaja tuletab meelde, et kuna veri on nagoonii soolatud, peaks pudru soolamisel säilitama mõõdukuse.

Kui puder on peaaegu keenud, tuleb sellesse puistata punet – kilo kohta paar peotäit. "Pune annabki vorstile õige maitse. Kombinaadid kasutavad ka majoraani. Mina ei ole majoraani kunagi ostnud, kuna mulle meeldib punet ise kor-

jata," selgitab Lepp.

Keetmine-praadimine

Kui kruubid on keedetud, tuleb puder segada liha ning hakitud sibula ja küüslauguga. Saadud mass praetakse läbi. Proua Valve hoiatab, et enne vere lisamist tuleb lasta pudrul jahtuda – vastasel juhul veri hüübib ja tulemus sarnaneb klimbisupile.

Nüüd on puder verrega segatud ja võib asuda soolt täitma. Selleks on mugav kasutada väikest letrit ja sobivas läbimõõdus puupulka. Täidetud sool seotakse puuvillase nõõriga (kapronnõõr laguneb ära) otsest kinni, misjärel läheb see viieks minutiks keetmisele madalal tulel. Ka keeduvette on lisatud loorberit ja punet. Oluline on enne keetmist vorsti nõelaga väikesed augud teha. Kui auke ei tehta, võib vorst lõhki keeda.

Kui veest välja võetud verivorst on jahtunud, praetakse seda keskmisest madalamal tulel. Praadimise võiks lõpetada siis, kui vorst on pealt krõbedaks tõmbunud.

Poevorstist parem

Omatehtud verivorsti maitse on parem kui poetooldangul. Lepp ütleb, et pereliikmed ei tahagi enam poe-
vorsti. Verivorsti soovivat ta süüa kõrvit-

salatit, pohlamooši ja hapukapsaga. "Tehke verivorste ja õpetage noorematele ka! See on kõige suurem tänu, kui keegi tahab õppida. Ise tehtud, hästi tehtud," võtab meie õpetaja verivorstitegu kokku.

► Proua Valve tunneb ka süldi ja paljude teiste keeruliste roogade tegemise saladust.

Vestluse käigus selgub, et proua Valve tunneb ka süldi ja paljude teiste keeruliste roogade tegemise saladust. Valve ei ole küll kokaks õppinud, kuid et talle meeldib süüa teha, on ta palju omal käel õppinud.

Toimetab palju

1968. aastast Kose-Uuemõisast elav proua Valve on omapärane inimene. Ta näeb oma east tunduvalt noorem välja ja on väga liikuv. Lepp võtab osa vähemalt kaks korda kuus toimuvast käsitööringist, käib Kose-Uuemõisa külakeskuses võimlemas ja tantsib seniorite rühmas – enne seda tegeles 35 aastat rahvantsuga. Ta ütleb, et tantsimine on andnud tugeva põhja. Ja küllap ongi, sest kuidas muidu oleks ta jaksanud lõ-

puni minna SEB Tallinna maratoni 10-kilomeetrisele kepi-kõnnidistantsil.

"See oli väljakutse iseenda jaoks. Hullu polnud midagi, ainult verised varbad sain," ütleb ta. Muide, aeg oli 1 tund ja 38 minutit. Järgmisel aastal ootavad ees 7-kilomeetrine Maijooks ja septembris 10 kilomeetri jooks.

Ühendab inimesi

Proua Valve on Kose-Uuemõisa eakate klubi Sügisrõõm esinaine. "Meil on 30 liiget ja kord kuus toimub klubiüritus. Otsime endale esinejaid. Klubiõhtutel teeme koos süüa, keedame kohvi või võtame midagi kaasa," räägib ta. Ka Kose vallavolikogu liige on proua Valve olnud. Neli aastat oli ta sotsiaalkomisjonis, kuid möödunud aastal enam ei kandideerinud.

Kas kõikide nende tegevuste kõrvalt aega ka endale jääb? Selgub, et jääb küll. "Kiiksusid on mul küllaltki palju," tõdeb Lepp. Ta on suur koguaja. Kogub külmpakimagneteid, seinapilte ja kruuse. Viimaseid on kahesaja ringis. Alati, kui keegi läheb reisile, palub proua Valve tassi kaasa tuua. Ja ka seenel meeldib talle käia – aastate jooksul on Saula metsas lausa oma seenekohad välja kujunenud.

AJALUGU

Kooli rajamine iseseisvas Eestis

Algu s eelmises Kose Teatajas

Kui 1930. aastal kehtestati kuueklassiline koolikohustus ja 1931 kehtestatud "Avalik-kude algkoolide seadus" nägi ette, et kolm kilomeetrit on koolitee pikkus, siis oli taas päevakorral kooli ehitamise vajadus.

Kose algkooli lastevanemate koosolekul jaanuaris ja aprillis 1931 arutati Kosele koolimaja ehitamist, aga ka kooli üleviimist Ravila mõisa, mille peale Kose lapsevanemad avaldasid protesti. Lapsevanemad leidsid, et mõisa härrastemaja ega valitsejamaja ei vasta koolimaja nõuetele. Ravila vallavalitsus taotles "Omavalitsuste maaga varustamise seaduse" alusel Ravila asundusest krundi nr 248 – Kose algkooli tarvis kokku 9,5 ha koolimaja alusplatsiks, õue- maaks, laste mänguplatsiks ning õpetajate palgamaaks. Harju Maakorralduse komisjon andis eitava vastuse. Vallavalitsusel ei õnnestunud krundi saada ka kiriku juurest.

3. detsembril 1934 esitas Kose algkooli hoolekogu ühel häälel Ravila vallavalitsusele ettepaneku Kose algkoolile uue koolimaja ehitamiseks. Kui Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi ringkirjad nõudsid iga kooli juurde aia asutamist ja internaadi olemasolu, siis Kose algkoolil puudusid võimalused nende tingimuste täitmiseks. Hoolekogu nentis: "Kitsaste ruumide tõttu kannatab tunduvalt koolitööd, kooli juure internaadi asutamisele ei saa mõeldagi." Vallavalitsus pani ette ehitada kool valla maale. Kooli ehitamist kavatseni alustada 1936.

Tolleaegsed normid nägid ette, et klassitoa põrandapinda pidi olema ühe õpilase kohta 1-1,2 ruutmeetrit ja õhuruumi 3-4 ruutmeetrit, klassitoa kõrgus vähemalt 3 meetrit. 1934. aasta ringkiri tegi kõikidele koolidele sundslikuks kooliaedade asutamise.

1936 öeldi koolile Laenu- ja Hoiuühisuse hoones olnud ruumid üles, uued ruumid üüriti leerimajast – kolm klasisiruumi, õpetajatetuba, köök, eesruum. Hoone polnud koo-

Kose Gümnaasiumi hoone on korrastatud. Osad klassid asuvad kultuurikeskuses.

RIHO PARAMONOV

lik sobilik ja maakoolivalitsus lubas hoones koolitööd tingimuse: "Õpilaste riiehoiuruumiks ehitatakse kinnine tuulekoda ja klosetidele ehitatakse istelaud peale kuna vastasel korral õpilased võivad lahtisest august alla kukkuda".

Uue koolimaja projekt vaadati läbi 18. märtsil 1936, vastu võeti detsembris. Vallavalitsusel oli kogutud ehituseks vajaminev raha. 1. jaanuariks 1937 oli kogutud 6123 krooni, kogu ehituse maksumuseks oli kavandatud 53 000 krooni.

▶▶ 1921 nõudis Kuivajõe vald Ravila vallalt koolipinke ja puid.

Ajalhehes avaldati järgmine kuulutus: "Ravila vallavalitsus annab välja RHS alusel segavalikpakkumisel 25. märtsil 1938 kell 14.00 Ravila vallamajas Kose koolimaja ehitustööd tööandja materjalist. Kirjalikud pakkumised tuleb esitada Ravila vallavalitsusele ülnimetatud tähtjaks kinnistes ümbrikkudes "Kose koolimaja ehitustööd", millal algab suuline pakkumine. Lepingu sõlmimise tagatistrahvi kindlustamiseks tuleb pakkujal maksta vallavalitsuse kassasse enne pakkumist 10 protsenti pakutavast summast. Lähemaid teateid pakkumise kohta saab Ravila vallavalitsuselt igal tööpäeval kella 8-15, kus võib tutvuda ka projekti, tööde kirjelduste ja lepingu kavaga. Ehitus peab olema

katuse alla viidud hiljemalt 1. augustiks 1938 ja ülejäänud tööd teostatud hiljemalt 1. oktoobriks 1938." Kohale tuli kolm ehitusettevõtjat, valiti välja Arved Mölder. Koolimaja keskkütte ehitustöö sai Eduard Till.

Uue koolimaja õnnistamine toimus 6. jaanuaril 1939. Õppetöö algas majas 9. jaanuarist 1939. Raha puudusel jäi ehitamata saal-võimla. Koolis oli ka internaat. Uute koolimajade ehitamine toimus tollal kõikjal Eestis. Harjumaal ehitati või ehitati ümber 1920.-1930. aastail 28 koolimaja.

Kooli majandamisest ja koolikohustuse täitmisest

Kose kooli kohta on Tallinna Linnaarhiivis kirjavahetus maavalitsusega, koolitunnistused ja muud kooli asjaajamist iseloomustavad materjalid. Kose algkooli kooli hoolekogu koosolekute protokollid 1930-1935 annavad ülevaate kooli majandusoludest, aga ka koolikohustuse täitmisest. Kord kuus arutas hoolekogu õpilaste puudumisi, eristati puudumisi majanduslike ja looduslike olude ning haiguse pärast. Puuduti ka vaesuse pärast. Mittevabandatavatel põhjustel puudumine tõi kaasa trahvi, näiteks 8. novembril 1931 määrati Karl Välile 12 päeva puudumise eest 360 senti trahvi. Lapsevanema protesti peale summat küll alandati 60 sendile. Kui lapsevanemad trahvi ei tasunud, anti asi politseile lahendamiseks. Hoolekogu 31. jaanuari 1932 otsusega anti trahvirahade sisse-

nõudmine politseile üle õpilaste Rägapardi, Rassi, Wainu, Nõmmiksaare ja Niidase osas 1933. aastaks maksis päev põhjuse ta puudumist 25 senti.

Hoolekogu määras ka toetusi puudustkannatavatele lastele, näiteks jaanuaris 1932 määrati H. Leemetile pooltaldade ja pesu näol 3.25 krooni, Nõmmiksaarele 2 pakki jahu tootlustamiseks 5 krooni eest ja L. Kruusemendile saabaste näol 8 krooni.

1934. aasta veebruarist jagati vaesemate õpilaste toetuseks suurel vaheajal eineks piima ja leiba või teed ja leiba. Mõnel juhul ei kasutatud raha otsustarbekohaselt. 14. mail 1933 arutati hoolekogus ja mõisteti hukka koolilt toetust saanud õpilane, kes ostis vanemate teadmisel paukrevolvri, mille hind 75 senti ja 1 sent iga pauk.

Kooli eelarve kujunes vastavalt võimalustele, õppeaastal 1932/33 olid kulud koolile järgmised:

Üür	699 krooni
Küte	280 krooni
Valgustus	50 krooni
Kooliteenijale	88 krooni
Koolimööbel	25 krooni
Apteek	5 krooni
Päevaraamatud ja trükitöö	10 krooni
Post ja kantsleil keel	10 krooni
Väljakäigu puhastamine	10 krooni
Remondiks	40 krooni
Kehvemale õpilasele	80 krooni
Õppeabinõude muretsemiseks	120 krooni
Kokku	1417 krooni
1933-1934 oli eelarve 1209 krooni, 1934-1935 1465 krooni, 1935-36 1370 krooni.	
1934-35 eelarves oli sees ka koolimaja plaani valmistamise kulu, see oli kokku 50 krooni.	

Ly Renteri teaduslikku artiklit on lühendatud ja toimetatud.

Artikli kirjutamisel on autor kasutanud Tallinna Linnaarhiivi fondi 579 (Ravila vallavalitsus 1909-1940) ja fondi 884 (Kirjavahetus Ravila valla Koolivalitsusega õppe- ja kasvatus-tööst Ravila valla koolides ning õppetööst).

Sandrat oodatakse tagasi

Sel sügis-talvel on Ravila mõisas olnud kiired ajad – lastehommikud, käsitööringid, keraamika õpitoad, kontserdid, kunstikeskuse avamine, ilu-päev, näitused jne. Märkamatu oleme uude aastasse jõudnud.

Kuigi lõppenud aasta jõulud jäid lumeta, ei jäänud need, kes 20. detsembril Ravila mõisas toimunud Sandra Nurm-salu kontserdi kasuks otsustasid, ilma jõuluajalauluröömuse. Sandra oma eheduses on kujunenud paljude kohalike lemmikuks.

Suvine kontsert Ravila külapäeval oli selle tunnistajaks, kui saal ei suutnud kõiki kuulajaid ära mahutada. Jõulukontsertiks oli meil nüüd juba

kogemus olemas ja kuigi samal õhtul oli veel mitmeid toredaid üritusi, läks nii nagu võiski arvata – saal oli jällegi rahvast täis ja aegsasti varutud 60 lisatooli kuludid marjaks ära.

Täname Sandrat ja tema ansambli ilmeilusate laulude eest.

Hoiame talle pöialt "Eesti laulu" konkursil ning ootame teda ikka meiega lauluröömuse jagama.

Täname ka toetajaid:

AS K.U. Mell, AK Eriviimistus OÜ, Asraautod OÜ, Justim OÜ, Kivitamm OÜ, Kristo OÜ, Oxforell OÜ, PP Trade OÜ, Põhja-Eesti Kütteladu OÜ, Radix Hoolduse OÜ, Ravila Mõis OÜ, Reval Kinnisvara OÜ /Piret Aavik/

Ravila Raudtööd OÜ

- metallitööd
- turvauksed
- pulbervärvimistööd

info 5668 8130
info@ravilaraud.ee

SÕIDUKITE REMONT JA HOOLDUS

UUS! Sildade reguleerimine

5010829 ASUME KOSEL
www.jakkmoto.ee

Silmar

Silmade kontroll ja prillide müük

17.01.2014 kell 10.00 Ardu eakate päevakeskuses, 24.01.2014 kell 10.00 Kose spordimajas.

Nägemisteravuse kontroll maksab 6 eurot. Prillitehnikale on kontroll tasuta. Info ja etteregistreerimine telefonil 521 9014

☑ Kui Sul on idee, millest lehes peaks kirjutama, küsimus, mida tahad esitada või lugu, mida tahaksid avaldada Kose Teatajas, võta ühendust kose-teataja@kose.ee.

AMETLIKUD TEATED

Volikogu 30.12.2013 päevakord ja vastuvõetud otsused

- Kose valla 2013. aasta kolmanda lisaelarve teine lugemine ja vastuvõtmine. Võeti vastu Kose valla 2013 kolmas lisaelarve. Lisaelarvega suurendati Kose valla põhitegevuse tulu 430 800 eurot (ühinemistoetus) ja valla põhitegevuse kulu 17 420 eurot (sh 2680 lahkuva vallavolikogu esimehe ja 14 740 lahkuva vallavanema hüvitis). Lisaks suunati 120 000 eurot omaosaluse katteks kultuurikeskuse renoveerimiseks ja 293 380 eurot rahaliste vahendite kasutamata osa vabasse jääki.
- Kõue valla 2013. aasta kolmanda lisaelarve esimene lugemine. Lõpetati Kõue valla 2013 kolmanda lisaelarve esimene lugemine ja suunati teisele lugemisele.
- Kinnisasja ostueesõiguse mittekasutamine. Otsustati mitte kasutada Rõõsa külas Turba kinnistu (2655 m²) osas ostueesõigust.
- Kose vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni ning Kose vallavolikogu 2014. aasta tööplaanid. Võeti teadmiseks sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni ning vallavolikogu 2014. aasta tööplaanid.

- Vaheaeg
- Kõue valla 2013. aasta kolmanda lisaelarve teine lugemine ja vastuvõtmine. Võeti vastu Kõue valla 2013 kolmas lisaelarve. Seoses 2013. aastaks planeeritud tulude enamlaekumisega suurendati järgmisi põhitegevuse tululiike: maamaksu laekumine summas 3513, maardlate kaevandusõiguse tasu 14 277, vee-erikasutustasu 1481, sihtotstarbeliste toetustena 670,56 koolipiima ja -puuvilja toetust PRIA-lt. Muud tulud summas 11,49 on tulude ümardamiseks. Kokku täiendavalt laekunud põhitegevuse tulud: 19 953,05 eurot. Suurendati järgmisi põhitegevuste kulutusi: vallavolikogu esimehe laekumishüvitis 1966, sümboolikakonkursi võitjatele, valla jõulupeo kulud 802, vallavanema laekumishüvitis 6227 ja puhkusetasu 1685, turvakaamera paigaldamine 1210, katastrüüksuste mõõdistamise kuludeks 1 836, vallateedele 3333, Ardu asula ööpäevase reovee vooluhulga mõõtmine 424, tänavavalgustuse ülekulu 700, transporditeenuste maksmiseks Ritke OÜ-le 1901,15, koolipiima toetus laste-aedadele ja koolidele 670,56 eurot.
 - Üldinformatsioon. Volikogu korraline istung toimub 28. 01.2014 kell 15.00 Kose kultuurikeskuse väikeses saalis.

Väljaandja: Kose vallavalitsus – Hariduse 1, 75101 Kose, Harju maakond, tel 633 9300, faks 675 6177, e-post vald@kose.ee. Toimetus: koseteataja@kose.ee. Reklaam: tel 646 2214 või reklaam@harjuelu.ee. Kujundus ja kirjastamine: Kirilille Kirjastuse AS. Trükk: AS Printall.

Kose Teataja ilmub iga kuu esimese täisnädala neljapäeval. Toimetusel on õigus avaldamisele minevaid kaastöid lühendada ja redigeerida. Reklaamide ja kuulutuste hinnakiri vt www.kosevald.ee/hinnakirjad. Kaastööd saata e-posti aadressile koseteataja@kose.ee hiljemalt lehe ilmumise eelse nädala esmaspäevaks.

PLEKK-KATUS pakub

- katuseplekid,
- sileplekid,
- lisaplekid,
- plekksepatööd.

Vajadusel paigaldus.
Väga hea hind!
Tel. 506 5659, 656 5782
Kadaka tee 4, Tallinn

TOLMETS
Tolmet Tallinn OÜ

16961
BETOONI 7A, TALLINN
WWW.TOLMETS.EE

VANAMETALLI KOKKUOST
ALATI PARIM HIND

MAASTIKU
REHVITÖÖD
565 68 300

Asub Kose ja
Kuivajõe vahelisel
teelõigul

UUED JA
KASUTATUD
TALVEREHVID

AKTSIASELTS
K.U.MELL

MÜÜB
LIIVA
KRUUSA
KILLUSTIKKU
SÕELUTUD MULDA

Transpordivõimalus
Täpsemalt
telefonil 5648 3838
ja kodulehel
www.mell.ee

TEATED

• Arhitekt otsib tööd. Tel 5599 4570,
aare.keel@gmail.com

• Ehitusmaterjalid vundamendist katuseni. Kogu
valik projektimüügi hindadega. Küsi pakumist
ehitusmaterjalid@arcanova.ee. Tel 489 2782,
5304 1511, www.arcanova.ee

• Korstnapühkimisteenus, Peep Sõber. Tel
5650 5189, korstnasober@gmail.com

• Massaaž Oru külas Männimäel. Hind 14
€/tund. Saadaval kinkekaardid. Koduvisiitid
kokkuleppel. Info tel 527 3092, Helenel

• Müüa küttepuid: segapuu 32 €/rm, lepp 35
€/rm, kask 42 €/rm. Transport alates 10 ruumist
tasuta. Tel 506 2645

• Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega, kask
alates 38 €/rm, lepp alates 34 €/rm, metsakuiv
okaspuu alates 34 €/rm. Tel 509 9598

• Müüa maha võetud võsa ja saepuru hakkepuiduks.
Tel 5832 6033

• Müüa ühetoaline mugavustega korter Kosel, suur
rõdu. Hind 12 800 eur. Tel 5608 3424

• Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus- ja
saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104,
www.puuhooldaja.ee

• Ostame ehte- ja hambakulda, vanu münte,
ordeneid ja hõbedat. Tuleme ja hindame tasuta!
Kullakeskuse kullakuller – eurod koju kätte! Tel
5858 5222

• Ostame korteri või maja Tallinna piires. Võib olla
halvas seisukorras. Tel 5820 0800

• Ostame ära teie sõiduki, mida te enam ei kasuta.
Tuleme ise järgi ja pakume head hinda. Tel
5695 5775

• Projekteerimine, ehituslubade taotlemine, energi-
giamärgised, liitumisprojektid, tehnosüsteemide
projektid. Lisainfo tel 5650 9395,
erki.maire@gmail.com

• Tööpakkumine basseini renoveerimiseks, ehit-
miseks, seadmete ja katete paigaldamiseks. Info siit:
www.kodubassein.ee või 501 0120

Reklaamipinna
broneerimine ja
teadete edastamine
reklaam@harjuelu.ee
tel. 646 2214

Sünnipäevad

90 Endla Tillo

85 Helju Loik
Helmi-Helene Tammsaar

80 Niina Jomm
Ermi Kuldma

75 Märt Kruusement

70 Jüri Hindov
Jaan Kerner
Taimi Rannu
Virve Salumets
Ants Öis

65 Lia Aava
Helve Aun
Tamara Feinman
Edda Kallas
Nelli Kalm
Rudolf Kroon
Vladimir Kubbe
Edgar Sommer
Vaike Suits
Enno Tiitson

60 Ene Järvik
Kalju Melts
Laine Mägi
Anne Nõmm
Märt Rannamees
Aili Reinmann

Sündisid

Heiko Lootus
Tristjan Sepp
Maksim Shilo
Kristjan Sulbi
Janelle Helene Zapalski

Lahkusid

Vello Koch
Arno Kütt
Helmi-Renate Mets
Erni Pärn
Valve Roop

Eelkool Kose-Uuemõisa lasteaed-koolis

7. jaanuarist 2014 alustab Kose-Uuemõisa
lasteaed-koolis tööd eelkooli õpetaja Piret Jaagu
eestvedamisega.

Eelkool on mõeldud 6. ja 7. aastastele kooli-
minevatele lastele, kes alustavad septembris
2014 kooliteed Kose-Uuemõisa lasteaed-koolis.
Eesmärgiks on anda võimalus koolikeskkonnaga
tutvumiseks, kohanemiseks ja esimese kooli-
kogemuse saamiseks.

Tunnid hakkavad toimuma üks kord nädalas
teisipäeviti kell 15.30-16.00 ning 16.20-16.50.

Esimesele ja viimasele kohtumisele ootame ka
lapsevanemaid. Esimesele kohtumisele ootame
lapsevanemaid 7. jaanuaril 2014 kell 17.00,
viimase kohtumise toimumisajast anname teada
lapse õpimapi kaudu.

Lisainformatsiooni saab telefonil 6751 401 või
tulla kohale Pargi 6, Kose-Uuemõisa.

Kose valla eakate uue aasta pidu 11. jaanuaril
kell 14.00-18.00 Kose kultuurikeskuse saalis

Kaetud on kohvilaud. Saab tantsida ning oodata on
üllatusesinejaid!

Bussid peole väljuvad:

Rõõsa-Kose

13.00 Rõõsa

13.05 Paunküla

13.15 Ardu

13.25 Kõue

13.30 Harmi

13.35 Ojasoo

13.40 Kose-Risti

Korraldajad:

Kose eakate klubi Elulõng ja Kose vallavalitsus

Habaja-Kose

13.10 Habaja

13.20 Oru

13.30 Kolu

13.35 Kuivajõe

13.40 Kose-Uuemõisa

Ravila-Kose

13.25 Ravila

13.30 Palvere

13.35 Viskla

K-U TREIMER OÜ EHITAB, REMONDIB:

✓ehitus- ja remonditööd
✓eramute ehitus
✓katuste ja fassaadide
✓ehitus ja remont
✓sanitaartechnilised tööd
✓18 m noolega auto-
korvtöstuki rent

tel/faks 675 1230
GSM 511 5482,
501 2601
e-mail:
treimer.treimer@mail.ee

Südamlik kaastunne
perekond Kütile
ARNO KÜTI
surma puhul.

Perekond Luup

Las küünlavalgus mälestusi paitab
ja kaotusvalu leevendada aitab...
Sügav kaastunne Marekile ja
tema perekonnale kalli ema,
ämma ja vanaema
LINDA KRUYE
kaotuse puhul.
Merike, Priit, Meelika, Janis,
Age ja Villu peredega

Kallis Heidi perega, südamlik
kaastunne vennapoja
SIIM SIIMUMÄE
kaotuse puhul.

Töökaaslased Kose
spordimajast

Lahkus meie hulgast
ERNI PÄRN.

Langetame leinas pea ja
avaldame kaastunnet
vendadele Vahurile ja
Märdile.

KÜ Kodu 26

Oru lasteaed "Mesimumm"
vajab 0,6 koormusega ja Oru
põhikool 0,4 koormusega
logopeedi veebruarist 2014.
Avaldus, CV ja
kvalifikatsiooninõuetele
vastavad dokumendid palume
saata 23.01.2014 aadressil
Oru küla, Kose vald, Harjumaa
75103 või mailiaadressile
mesimumm66@gmail.com.
Info Oru lasteaia telefonil
607 9124 E-R kell 9.00-15.00.

Südamlik kaastunne Terjele
ja Tarmole perega kalli ema,
vanaema
LAINE TROSSI
surma puhul.

Perekond Oksad ja Oxforelli
puhkekeskuse pere

Elu on laul, on habras ta viis
heliseb hetke ja katkeb siis.

Siiras kaastunne õpetaja
Piret Jaagule
ISA
surma puhul.
K-U 4 klassi lapsed ja
lapsevanemad

Mälestuste kauneid jälgi meie hinge sinust jäi...

Mälestame
LEMBIT NÕULIKKU.

Sügav kaastunne abikaasa Tiinale, poeg Andresele ja
poeg Lembitule perekonnaga.

Maie, Tiiu, Silvia, Tauno, Peeter, Vahur